

Cuvânt de învățătură

† ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei

Onorat corp academic, precucernici părinți, onorată asistență. Întâi de toate, din suflet îl felicităm pe domnul profesor Mircea Gelu Buta, pentru faptul că este consecvent și de ani de zile ne adună la această întâlnire importantă, în care medicina cu teologia sunt în dialog și abordează probleme pe care lumea le întâmpină și la care le caută rezolvare. Simpozionul de anul acesta este legat de ceea ce se întâmplă în lumea în care trăim noi: provocări medicale, teologice, sociale și culturale întâlnite în contextul marilor epidemii. Noi știm că în această perioadă și în toate perioadele asemănătoare, în care s-a confruntat lumea cu epidemii se caută și căi de ieșire. Medicamente de tămăduire, iar acum este preocuparea legată de un vaccin care ar putea tămădui coronavirusul. În toate aceste perioade, oamenii credincioși mergeau cu gândul la doctorul cel mai mare. În Evanghelia după Matei, în capitolul patru versetul 23, ni se spune: „Și a străbătul Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința într-un popor. Și s-a dus vestea despre El în toată Siria și aduceau la El pe toți cei aflați în suferință și cuprinși de multe feluri de boli și de chinuri, pe demonizați, pe lunatici, pe slăbănogi și El îi vindeca, tămăduind toată boala pentru că El este Doctorul cel mare, Doctorul sufletelor și Doctorul trupurilor”.

În veacul al V-lea au fost scrise de către Sfântul Chiril al Ierusalimului catehezele care îi încreștinau pe cei dornici de mântuire. Și în catehezele sale Sfântul Chiril al Ierusalimului, în cea de a zecea Cateheză încerca să propovăduiască celor ce erau atrași de creștinism, numele domnului nostru Iisus Hristos și el zice așa: „În limba ebraică Iisus înseamnă Mântuitor, în

limba greacă înseamnă Cel care vindecă, căci El este Doctorul sufletelor și al trupurilor și tămăduitorul celor ținuți de duhuri rele, El vindecă și ochii orbilor, dar în același timp luminează și mințile. Este Doctorul șchiopilor, dar îndreaptă și picioarele păcătoșilor spre pocăință. Spune paralicului să nu mai păcătuiască, dar spune și „ia-ți patul tău și umblă”, pentru că trupul său se paralizase din pricina păcatului sufletului. A vindecat mai întâi sufletul ca să aducă prin aceasta vindecare și trupului. Deci dacă cineva pătimește cu sufletul din pricina păcatelor, are doctor, dacă cineva este iscusit, credincios, să-i spună Lui, ajută necredinței mele.

Noi credem că omul este trup și suflet, materie și spirit și credem în același timp că atunci când este vorba de tămăduire trebuie tămăduit și sufletul și trupul, ele fiind într-o legătură organică unul cu celălalt. Acum problema tămăduirii integrale a ființei umane i-a preocupat pe cei vechi dar îi preocupă și pe cei mai noi. De pildă, Jean Claude Larchet, a scris o carte întregă intitulată *Teologia bolii* și doar două afirmații pe care le face acest teolog în cartea sa, sunt binevenite pentru seminarul nostru de „Medicină și Teologie”. Și zice el așa: „Sănătatea nu este niciodată altceva decât un echilibru provizoriu între forțele vieții și alte forțe care i se opun celei dintâi, neavând decât o fragilă supremație. Încearcă medicina noastră, încercăm și noi să găsim echilibrul între cele două forțe, se încearcă acum cu această pandemie să se găsească medicamentul tămăduitor. Și zice tot Jean Claude Larchet că natura umană căzută în păcat este restaurată în Hristos și își redobândește toate privilegiile stării primordiale. Precum natura omului este îmbolnăvită de stricăciune, așa în Hristos ea și-a redobândit sănătatea. Sigur lucrul acesta îl credem noi oamenii credincioși, creștinii, că în domnul nostru Iisus Hristos este tămăduirea noastră, El fiind Doctorul sufletelor și al trupurilor. Acum subiectul i-a preocupat și pe alții și încă o dată îl felicit pe domnul profesor Mircea Gelu Buta că a ales acest subiect, acum când lumea caută tămăduire, acest subiect este interesant prin provocările medicale, teologice, sociale și culturale întâlnite în contextul marilor epidemii.

Dacă e vorba de marile epidemii s-a scris o carte, care se oprește la epidemiile mai apropiate de noi. Iată, de pildă, și la începutul veacului XX au fost câteva și la două dintre ele mă voi opri. A fost o epidemie legată de vărsatul negru și o altă epidemie legată de lepră. Pe vremea aceea era un

episcop cu valențe misionare, Nestor care a făcut misiune în Kamceatka. Vă redau două întâmplări cu care s-a confruntat omul acesta, pe de-o parte credincios, pe de altă parte doritor să găsească și medicamente pentru cei ce sufereau. S-a dus cu sania trasă de câinii în Kamceatka și a fost surprins când apropiindu-se de o localitate, câinii și sania lui nu mai doreau să meargă. Ce s-a întâmplat? S-a apropiat de sat și l-a întâmpinat comisarul care i-a zis: „ne-a lovit vărsatul negru, aproape toți au murit, nu o să rămână nici unul, mai suntem doar nouă supraviețuitori, dar numai eu mă țin pe picioare, ceilalți sunt pe jos”. M-a îngrozit această calamitate. Am intrat într-o colibă, pe podea, pe un strat de fân stateau întinși opt inși care trăgeau să moară. Priveliștea era înfiorătoare și lucrul cel mai groaznic era când am văzut într-un colț, pe un strat de fân o lăuză chinuită de durerile nașterii și de agonia morții, în vreme ce lângă ea murea încet moașa care alergase să-i fie alături în acele clipe grele.

Trupurile bolnavilor erau acoperite cu răni negre, pline de puroi. Cu toată starea în care se aflau, fețele lor s-au luminat când m-au văzut. „Episcopul nostru!, Episcopul nostru!” au strigat bucuroși, în sfârșit te vedem, ne-a auzit Dumnezeu, te rugăm frumos împărtășește-ne ca să murim liniștiți. S-au spovedit, s-au iertat unul pe altul și apoi s-au împărtășit cu nespusă bucurie și împăcare. Era o priveliște de nedescris și totodată înfricoșătoare să vezi acele fețe palide și negre ale condamnaților la moarte, încărcate de bucurie. Cutremurat am lăsat acea casă a morții, după ce am citit câteva rugăciuni pentru ieșirea cu pace a sufletelor bolnavilor. După aceea, am mers la cimitir și am citit slujba de înmormântare. Nici când înainte nu mi-am închipuit că voi savârși vreodată această slujbă pentru întregul sat. Ce am vrut să subliniez e că au fost perioade în care încercări grele au dat peste oameni și tot acest Mitropolit Nestor al Kamceatkăi, relatează o altă întâmplare și la aceasta mă voi opri, legată de lepră. Iată o întâmplare de la începutul veacului XX, era iarna grea și călătoream cu săniile în regiunile nordice. Treceam printr-un loc aspru și cu totul pustiu când deodată câinii au părăsit drumul și s-au repezit într-un tufiș des de arbori. În zadar se străduia cărașul să-i oprească, nici curelele nici bicele, nici strigătele nu-i puteau întoarce înapoi. Călăuziți ca de o putere nevăzută, au trecut printre arbuști și s-au oprit într-un mic luminiș. Atunci am văzut o colibă din lemn, singură, nevăzută din drum. Când câinii s-au așezat în fața ei, au scos un

urlet sfâșietor, și îndată a ieșit un tânăr din Kamceatka, în spatele lui s-a văzut capul unei tinere femei, cu o privire întrebătoare. M-am apropiat și am observat că bărbatul era lepros. Toată partea dreaptă a trupului era o rană îngrozitoare, putredă și plină de puroi care mirosea groaznic. I-am salutat, mi-au răspuns la salut cu respect făcând o plecăciune adâncă, s-au grăbit însă să mă anunțe că am intrat într-o regiune interzisă. Datorită leprei de care suferea tânărul bărbat, o arie cu o rază de câteva sute de metri în jurul colibe se afla în carantină, iar locuitorii dimprejur cunoșteau acest lucru și nu se apropiau niciodată. Am văzut o teamă și o neliniște ce izvora din bunătatea zugrăvită pe fețele lor. Nu vă neliniștiți, i-am potolit, pronia lui Dumnezeu ne-a adus până aici, prin urmare pentru noi nu există nici o teamă, Dumnezeu ne va păzi. Spune-mi însă, m-am întors către lepros, cine este această femeie? Soția mea și e pe deplin sănătoasă, dar vă rog părinte veniți în coliba noastră săracă, avem și un copilăș nou născut. Am intrat în coliba mică de lemn, mirosul urât mă sufoca, era doar o singură cameră cu mobilă foarte săracă, doar cele necesare: o masă, câteva scaune, un pat dublu, niște rafturi, pe care leprosul le construise singur, cum spunea, cu lemne din pădure. De tavanul casei era agățat un leagăn în care dormea fără grijă un băiețel nou născut. Într-un colț, pe un mic raft, am văzut o icoană a Domnului și o lumânare pe jumătate arsă. Părinte, vă cerem o favoare, din moment ce Dumnezeu v-a adus până aici vreți să ne botezați copilul? De mulți ani nu am mai văzut un preot și poate că nu o să mai vedem niciodată. Ochii femeii s-au umplut de lacrimi. Da, draga mea, am spus emoționat, să pregătim cele necesare pentru botez. Femeia a scos bucuroasă dintr-un dulăpior un lighean mare de lemn, era un butuc uriaș scobit cu atenție și cu îndemânare. E colivița de botez a zis, am scobit-o singură încet, încet, imediat ce am constatat că sunt însărcinată. Aveam de gând să mă duc într-o noapte pe ascuns în satul vecin și să-l văd pe preot și să-l rog să vină să-mi boteze copilul, însă îmi era teamă că nu va accepta. Mă rugam neîncetat către Maica Domnului ca să iconomisească o cale încât să nu rămână copilul nebotezat și iată cât de neașteptată a fost venirea voastră aici, slăvit să fie numele lui Dumnezeu. Am adus din sanie cele necesare pentru taină și am botezat copilul, într-o atmosferă de adâncă pietate. Am rămas toată ziua cu ei. Căraușii nu au îndrăznit să se apropie, s-au așezat dincolo de tufișuri, unde au aprins focul și au gătit.

Discutând cu cei doi soți în exil, am aflat că în urmă cu câțiva ani bărbatul se îmbolnăvisese dintr-o dată de lepră. L-au alungat din sat, iar soția lui l-a urmat deși era sănătoasă. Credincioasă și devotată nu voia să-l lase pe soțul ei singur în exil. Au construit în pustiul acela coliba de lemn, au mobilat-o și au hotărât să moară acolo împreună, trăiau ca peștii de râu cu ce puteau. Am îndrăznit să o întreb cum de s-a hotărât sănătoasă fiind să-l urmeze pe soțul ei lepros pe un drum atât de sever? Dar este soțul meu pe care mi l-a dat Dumnezeu, a răspuns cu simplitate. Cum să-l las? Acum desigur îl avem și pe fiul nostru și pe deasupra e și botezat, sunt foarte mulțumită, niciodată nu mă voi despărți de cei dragi ai mei. Viața noastră și viața copilului nostru sunt în mâinile lui Dumnezeu. M-am pregătit de plecare. M-am sculat cu lacrimi în ochi, ultimele lor cuvinte au fost să nu ne uitați, vă rugăm să nu ne uitați în rugăciunile voastre, să nu ne uitați. Nu, i-am spus, niciodată nu vă voi uita. Până astăzi sunt în inima mea acești oameni minunați, ce s-o fi întâmplat cu ei, nu știu, Domnul știe, oricum nu i-am mai văzut niciodată. Stând liniștit îmi amintesc cuvintele lor: „Viața noastră și viața copilului nostru sunt în mâinile lui Dumnezeu”.

V-am redat aceste două întâmplări din însemnările Mitropolitului Nestor al Kamceatcăi de la începutul veacului XX, de ce, pentru că încercări și neazuri au fost în lumea noastră în multe vremuri și Simpozionul așa l-a numit domnul profesor Mircea Gelu Buta, ca să răspundă provocărilor medicale, teologice, sociale și culturale întâlnite în contextul marilor epidemii. Asupra tuturor acestor lucruri, invitații care sunt prezenți ne vor spune lucruri frumoase. Eu doresc deplin succes acestui Seminar de Medicină și Teologie și am și nădejdea că epidemia care a cuprins acum lumea va înceta și la anul ne vom putea întâlni față către față, oficiind din nou Tedeumul, acolo la fața locului, în Bistrița și ascultându-i pe cei ce ne vor vorbi față către față. De data aceasta îi ascultăm online. Succes deplin ! Hristos a Înviat !